

Speech hoofdinspecteur Inspectie Jeugdzorg Joke de Vries

Nationale Conferentie Jeugdzorg

WTC Rotterdam, 20 november 2008

Dames en heren,

Misschien is het u vorige week ook opgevallen, maar in Groot-Brittannië is grote beroering ontstaan. Een 17 maanden oude baby is op heel gewelddadige wijze om het leven gebracht door zijn moeder, haar vriend en een andere man. Het gezin stond onder intensieve begeleiding van de gemeente. In acht maanden waren moeder en kind 60 maal gezien door sociaal werkers, zorgverleners en de politie. Hoewel de moeder twee maal is gearresteerd, is er niet echt ingegrepen. Twee dagen voor zijn dood was de baby bij een kinderarts, die over het hoofd zag dat de baby acht gebroken ribben en een gebroken rug had.

Wat houd je als toezichthouder als gevoel over als je leest over zo'n dramatische dood van een klein kind? Net als u waarschijnlijk, vraag ik mij af hoe het zó fout kon gaan. Terwijl ik weet dat de Britse inspecties heel erg hun best doen om juist te zorgen dat de kans hierop zo klein mogelijk wordt. Zij proberen met een integrale aanpak en veel aandacht voor signalen van risico's juist **niet** te laten gebeuren wat nu het nieuws haalde.

Zijn zij dan misschien toch de verkeerde weg op gegaan?

Is de dood van baby P een indicatie dat het risicomanagement niet in orde is geweest?

In alle eerlijkheid moet ik daar dan ja op zeggen.

Is de dood van de baby dan een reden om maar te stoppen met deze werkwijze?

Ik wil daar eerlijk gezegd niet aan.

Mij spoort het vooral aan om te volharden in wat wij ook in onze onderzoeken en in onze rapporten keer op keer bepleiten. Namelijk een systematische en structurele aandacht voor een goede risico-inschatting.

Ieder incident leert mij dat een risico-inschatting per definitie lastig maar onvermijdelijk is, om het werk goed te doen.

Wat is daarvoor nodig: informatie van de hulpverleners die het gezin en het kind zien en een oordeel kunnen geven over de situatie in dat gezin, en daarnaast de risicovolle maar **ook** de beschermende factoren. Het gaat om de informatie daartussen. Met deze informatie kan de jeugdzorgprofessional een inschatting maken van de ernst van de situatie. Wij zijn blij om te zien dat het verzamelen van informatie steeds beter en vaker gebeurt. Er wordt heel veel meer verzameld dan in het verleden. Dat is dus goed nieuws!

Om te voorkomen dat je dingen over het hoofd ziet, is het werken met een systeem, een lijst met afwegingen die je afloopt erg belangrijk, net zoals de toetsing door een gedragsdeskundige. Het gaat bijna altijd om ingewikkelde situaties en de beslissing die je neemt heeft grote consequenties.

Zo'n systematische toetsing komt er aan, maar is nog niet overal voldoende in de werkwijze van alle professionals ingeburgerd.

In ons laatste rapport **Risico Management Bij Onder Toezicht Gestelde Kinderen** hebben we daarover geschreven. Voor alle duidelijkheid: het gaat in dit onderzoek om kinderen die al langer onder toezicht staan.

De MO-groep heeft dit goed opgepakt. Ze zijn aan de slag gegaan om versneld risicomanagement in te voeren. Volgens de MO-groep zal eind dit jaar circa 70% van de gezinsvoogden bij de Bureaus Jeugdzorg volgens de Deltamethode werken.

Bij deze methode is, naast een lagere caseload, de nieuwe werkwijze van groot belang: ik noem als belangrijk onderdeel dat de hulpverlener werkt met niet onderhandelbare doelen, bodem-

eisen, die hij vooraf met de ouders heeft vastgelegd. Medio 2009 is de invoering afgerond. En in de tussenliggende fase bewaakt

MO-groep Jeugdzorg de teams die nog niet met de Deltamethode werken, zodat ze wel het risicomanagement in hun huidige werkmethode toepassen.

Verder zien we in het veld ook creatieve oplossingen bij het ontbreken van risicosystemen in bepaalde situaties. Zo waren wij onder de indruk van de afspraken die zorgaanbieder Yorneo en Bureau Jeugdzorg Drenthe hebben gemaakt over onderzoek naar de veiligheid van kinderen in netwerkpleeggezinnen. Het Bureau Jeugdzorg Drenthe werkt met LIRIK: Licht Instrument Risicotaxatie Kindermishandeling. Deze LIRIK wordt ingevuld met betrekking tot de aspirant netwerkpleegouders in plaats van de biologische ouders. Als Bureaus Jeugdzorg Drenthe op basis van de LIRIK of op basis van andere signalen niet kan instaan voor de veiligheid van het kind, is aanmelding voor een netwerkpleegzorg-onderzoek niet de juiste weg. Hierdoor kan de Pleegzorg direct bij aanvang kennis nemen van de risicogebieden en beslissingen nemen.

Dames en heren, een goede ontwikkeling is dat er steeds meer afspraken tussen professionals worden gemaakt over **wie, wat** doet om de situatie rond een kind te verbeteren of wie de ontwikkeling van een kind in de gaten te houdt. Het helpt enorm als je elkaar kent en weet **wie, wat** kan. Ook hier worden stappen gezet.

Wat echter nog vaak niet gebeurt, is elkaar aanspreken op het nakomen van de afspraken. Zeker als niet van te voren is afgesproken wie het nakomen bewaakt, zal dat niet gauw gebeuren. Is het misschien juist lastiger om dat te doen als je elkaar kent? Maar wie help je daarmee? Het kind in ieder geval niet.

Verantwoordelijkheid nemen is dan aan de orde. Zorgen dat een ander handelt of dat jezelf handelt.

Een goed voorbeeld daarvan kwam een van onze inspecteurs wederom tegen bij Bureau Jeugdzorg Drenthe. Ik citeer een inspecteur van ons:

Naar aanleiding van signalen van onder andere de Inspectie voor de Gezondheidszorg over misstanden in een PGB-voorziening, had zij pas geleden contact met de directeur van Bureau Jeugdzorg Drenthe. Een jaar eerder had de directeur aangegeven geen jongeren te zullen plaatsen in deze voorziening of ouders hierop te wijzen. Toen ik belde met de vraag of dit nog altijd het geval was, was ik onder de indruk van zijn acties. Hij heeft destijds zelf **'toezicht'** gedaan. Samen met een Bureau Jeugdzorg-medewerker heeft hij de stukken bekeken en is vervolgens op werkbezoek gegaan. Op grond daarvan heeft hij geconcludeerd dat het te risicovol was hier jongeren te plaatsen. Het goede is, dat hij vervolgens alle directeuren Bureau Jeugdzorg in Nederland heeft geschreven en hen heeft geïnformeerd over zijn onderzoek.

Dames en heren, ik kom tot een afronding.

Ik heb zojuist een schets gegeven waar de Inspectie staat, maar ik heb ook een beeld gegeven waar ik vind dat het **veld** op dit moment staat. Systematische risico-inschatting is voor ieder van belang voor alle sectoren. Volgend jaar gaat de Inspectie Jeugdzorg kijken of er met risicomanagement gewerkt wordt door de instellingen. Het geeft de Inspectie vertrouwen als ik volgend jaar november kan zeggen dat risicomanagement leeft, dat het is ingebed in de instellingen.

Dank u wel